

PETR ŽALUDA, GENERÁLNÍ ŘEDITEL CREDIT SUISSE LIFE & PENSIONS V ČR/CHIEF EXECUTIVE OFFICER OF CREDIT SUISSE LIFE & PENSIONS IN THE CZECH REPUBLIC

Deset let penzijních fondů v České republice

Ten years of pension funds in the Czech Republic

Rok 2004 byl pro penzijní fondy přelomovým rokem, v němž dosáhly desátého výročí svého působení. Deset let je vysoký věk pro softwarovou firmu, střední věk pro firmu lehkého průmyslu, ale pro penzijní fond je to sotva překonaný věk dětských nemocí.

Na počátku byly fondy téměř nechtěným dítětem, které od státu coby svých legislativních rodičů dostalo do vlnu jediné – státní příspěvek. S tím vyrazily fondy do tvrdého finančního světa, tehdy zmítaného krachy bank a finančních institucí a poznamenaného ztrátou důvěry.

Při svém růstu se fondy musely podrobit silným regulačním opatřením a i díky nim se staly zdravými, důvěryhodnými a sebevědomými institucemi. Především díky fúzím se z původních 44 fondů stalo současných 11, v nichž se koncentruje přes 100 mld. Kč, jež ve formě příspěvků vložily více než tři miliony účastníků. Do penzijních fondů tak nyní přispívá již 60 % ekonomicky aktivní populace. Nárůst klientů a finančních prostředků dokázaly penzijní fondy doplnit i o zvýšenou efektivitu. Zatímco v roce 1995 činil poměr nákladů k aktivům 8,95 %, v roce 2004 již jen 1,45 %.

Rok 2004 byl rekordním rokem v nárůstu aktiv – roční nárůst o 24,36 % znamená rekord v české historii fungování odvětví. Průměrná částka aktiv na účastníka loni dosáhla 34 tis. Kč. Úspěšně roste i zapojení zaměstnavatelů, kteří v loňském roce přispívali čtvrtině účastníků a jejichž měsíční příspěvek přesahoval 430 Kč.

Máme tak dost důvodů k radostem, ale neměli bychom zapomenout ani na chronické problémy, které penzijní fondy trápí. Prvním problémem je vysoký průměrný věk klientů, který přesahuje 47 let. Lidé do 29 let mají zastoupení jen o málo převyšující jednu desetinu. Vysokou koncentrací osob vyššího věku přitom systém vykazuje od svého vzniku. Věřme však, že s růstem zodpovědnosti poroste časem i podíl mladších lidí.

Druhým problémem je nízký průměrný účastnický příspěvek, který se blíží 400 Kč měsíčně. Poměr k předpokládané hrubé mzdě za rok 2004 je 2,2 % – to znamená o jeden procentní bod méně oproti stejnému ukazateli v roce 1995. Zde by mohl pomoci lék například v podobě zvýšení státního příspěvku, který má reálně klesající hodnotu.

Alegorií k investování penzijních fondů je srovnání s rostoucím dítětem, které musí ven, aby sílilo a vyspívalo. Zatímco dříve objemy investovaných prostředků a instrumentů mohly vyhovovat ranému vývoji, nyní nastal čas vyměnit tuhou regulaci za pružný dozor a umožnit fondům širší investiční možnosti.

Rovněž je třeba řešit další vývoj penzijních fondů, jejich institucionální rámec. Je nutné si položit několik zásadních otázek. Mají to stále být akciové společnosti se zvláštním charakterem garancí akcionáře a rozdělení zisku mezi účastníky a akcionáře, nebo správcovské společnosti spravující prostředky účastníků za úplatu? A má být role penzijních fondů blíže pojišťovnám, nebo podílovým fondům? Penzijní fond je totiž finanční instituce, která zdědila po obou ty horší vlastnosti – biometrická a investiční rizika.

Místo ve finančním světě však fondy rozhodně mají a svou vitalitu ukazují v každodenním informačním i platební styku s klienty. Jen je nyní potřeba definovat jejich zásadní životní roli, pro kterou vlastně vznikly – roli v důchodové reformě. ■

Marking the tenth year of commercial activity in the Czech Republic, 2004 was a pivotal year for pension funds. Ten years symbolise maturity for a software company, middle age for light industry, but only the early stages of life for a pension fund.

In the beginning, pension funds were like an unwanted child that received a mere offering of **state assistance** from the government, its so-called legislative parent. Pension funds, in this way, ventured out into the financial world plagued with failing banks and financial institutions and a loss of credibility.

During the developmental phases, pension funds were subjected to strong **regulatory measures**, and owing to these measures, they have become healthy, credible and self-confident institutions. Thanks in particular to the merger of the original 44 funds, the current 11 funds have been formed. These funds now manage more than CZK 100 billion deposited by more than 3 million clients in the form of contributions. Currently, 60% of the economically active population contributes to pension funds. The rise in the number of clients and the amount of funds have also contributed to increasing the effectiveness of pension funds. While in 1995, the ratio of cost to assets was 8.95%, in 2004, this figure was only 1.45%.

2004 was a record year for the **growth of assets** – annual growth of 24.36% – which is an all-time high for this industry in the Czech Republic. The average sum of assets per client last year reached CZK 34,000. The involvement of employers has increased as well. Last year, they contributed to a fourth of the clients with a monthly contribution exceeding CZK 430.

So there are a number of reasons for rejoicing. However, we should also mention some of the **chronic problems** that plague pension funds. The first problem relates to the **high average age of clients**, which exceeds 47 years old. Persons up to 29 years old comprise only little more than 10% of the clients. The system has registered a high concentration of older-age clients from the very beginning. We, nonetheless, believe that as responsibility increases, the share of younger clients will also increase. The second problem is the **low average client contribution**, which is close to CZK 400 per month. The ratio of expected gross wages for 2004 is 2.2% – one percentage point lower than the same indicator in 1995. In this particular case, the appropriate remedy might be a higher state contribution, which in reality, is declining.

Investing in pension funds is analogous to a growing child, who must venture out into the world to gain strength and become mature. While the volume of invested funds and instruments in the past could help with the initial stages of development, it is now time to exchange the rigid regulations for more flexible supervision and to allow funds a **wider range of investment**.

Additionally, other **pension fund issues** must be resolved relating to its **institutional framework**. Certain questions must be posed. Should they continue to be joint-stock companies with a special status of a shareholder guarantee and distribution of profit among participants and shareholders or should they be trust companies administering the funds of participants for a fee? Should the role of pension funds be closer to insurance companies or mutual funds? A pension fund is a financial institution that has inherited unfavourable characteristics from both sides – biometric and investment risks.

However, pension funds definitely have a place in the financial sphere, and the vitality of these funds is demonstrated in everyday information disclosure and transactions with clients. It is now important, though, to define the principal role for which pension funds were created in the first place – the **role of pension reform**. ■

Vývoj bilanční sumy penzijních fondů v letech 2001-2004

Development of Balance Sheet Total of Pension Funds in the Years 2001-2004

Penzijní fond	Bilanční suma 2004 (mln. Kč)	Meziroční růst BS 2004/2003 (%)	Bilanční suma 2003 (mln. Kč)	Meziroční růst BS 2003/2002 (%)	Bilanční suma 2002 (mln. Kč)	Meziroční růst BS 2002/2001 (%)	Bilanční suma 2001 (mln. Kč)
Pension fund	Balance sheet total 2004 (CZK bn)	Year-on-year growth of BST 2004/2003 (%)	Balance sheet total 2003 (CZK bn)	Year-on-year growth of BST 2003/2002 (%)	Balance sheet total 2002 (CZK bn)	Year-on-year growth of BST 2002/2001 (%)	Balance sheet total 2001 (CZK bn)
CREDIT SUISSE LIFE & PENSIONS PF	23,379	+9,59	21,334	+16,63	18,292	+217,96	5,753
PF České pojišťovny	21,748	+95,99	11,094	+45,97	7,6	+32,17	5,75
PF Komerční banky	13,410	+21,17	11,067	+14,19	9,692	+19,43	8,115
PF České spořitelny	12,935	+33,86	9,663	+29,97	7,435	+43,84	5,169
ING PF	11,919	+34,37	8,87	+27,02	6,983	+34,65	5,186
ČSOB PF Stabilita	9,557	+20,30	7,944	+12,52	7,06	+17,30	6,019
Allianz PF	4,672	+21,29	3,852	+17,98	3,265	+29,87	2,514
Hornický PF Ostrava	1,040	+16,99	0,889	+13,68	0,782	+30,99	0,597
Generali PF	0,872	+18,96	0,733	+19,58	0,613	+19,73	0,512
ČSOB PF Progres	0,576	+44,72	0,398	+52,49	0,261	+46,63	0,178
Zemský PF	0,516	+15,96	0,445	+9,34	0,407	+12,12	0,363
CELKEM/ALTOGETHER	100,619	+9,29	92,066	+37,40	67,006	+52,91	43,82

ZDROJ: VÝROČNÍ ZPRÁVY, APF ČR, ARCHIV BANKOVNICTVÍ/SOURCE: ANNUAL REPORTS, APF ČR, ARCHIVE OF BANKOVNICTVÍ/MONTHLY

Poznámky/Notes:

Penzijní fond České pojišťovny vznikl fúzí penzijních fondů PF ČP a Nový ČP PE/Pension fund PFČP came into being after the merger of PFČP and Nový ČP PE

BS – bilanční suma/BST – balance sheet total

Vývoj čistého zisku penzijních fondů v letech 2001-2004

Development of Net Profit of Pension Funds in the Years 2001-2004

Penzijní fond	Čistý zisk 2004 (mln. Kč)	Meziroční růst čistého zisku 2004/2003 (%)	Čistý zisk 2003 (mln. Kč)	Meziroční růst čistého zisku 2003/2002 (%)	Čistý zisk 2002 (mln. Kč)	Meziroční růst čistého zisku 2002/2001 (%)	Čistý zisk 2001 (mln. Kč)
Pension fund	Net profit 2004 (CZK bn)	Year-on-year growth of net profit 2004/2003 (%)	Net profit 2003 (CZK bn)	Year-on-year growth of net profit of BST 2003/2002 (%)	Net profit 2002 (CZK bn)	Year-on-year growth of net profit of BST 2002/2001 (%)	Net profit 2001 (CZK bn)
CREDIT SUISSE LIFE & PENSIONS PF	0,762	+24,10	0,614	+0,49	0,611	+233,88	0,183
PF České pojišťovny	0,707	+139,66	0,295	+46,77	0,201	+11,67	0,18
PF Komerční banky	0,440	+20,55	0,365	-13,10	0,42	+28,44	0,327
PF České spořitelny	0,408	+67,90	0,243	+2,10	0,238	+40,00	0,17
ČSOB PF Stabilita	0,403	+135,67	0,171	-16,99	0,206	+23,35	0,167
ING PF	0,270	-16,15	0,322	+32,51	0,243	+8,00	0,225
Generali PF	0,024	+20,00	0,02	-9,09	0,022	+22,22	0,018
ČSOB PF Progres	0,024	+100,00	0,012	+50,00	0,008	+100,00	0,004
Hornický PF Ostrava	0,023	+9,52	0,021	-8,70	0,023	+76,92	0,013
Allianz PF	0,122	+2,52	0,119	+5,31	0,113	+15,31	0,098
Zemský PF	0,017	+70,00	0,010	-16,67	0,012	-7,69	0,013
CELKEM/ALTOGETHER	3,200	+34,62	2,377	+7,17	2,218	+49,97	1,479

ZDROJ: VÝROČNÍ ZPRÁVY, APF ČR, ARCHIV BANKOVNICTVÍ/SOURCE: ANNUAL REPORTS, APF ČR, ARCHIVE OF BANKOVNICTVÍ/MONTHLY

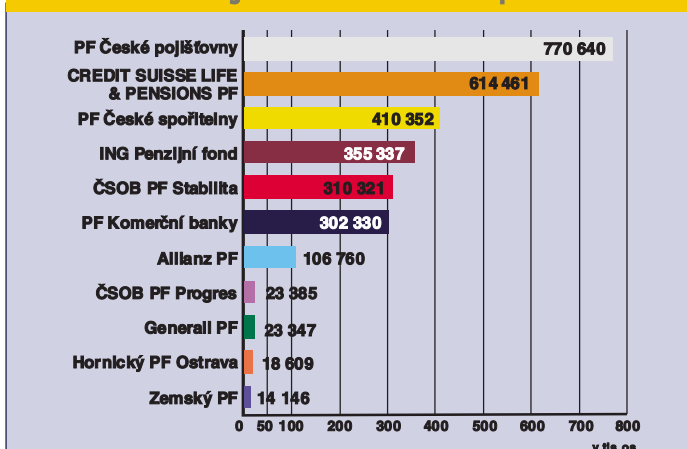
Poznámky/Notes:

Penzijní fond České pojišťovny vznikl fúzí penzijních fondů PF ČP a Nový ČP PE/Pension fund PFČP came into being after the merger of PFČP and Nový ČP PE

BS – bilanční suma/BST – balance sheet total

Penzijní fondy podle počtu aktivních účastníků v roce 2004

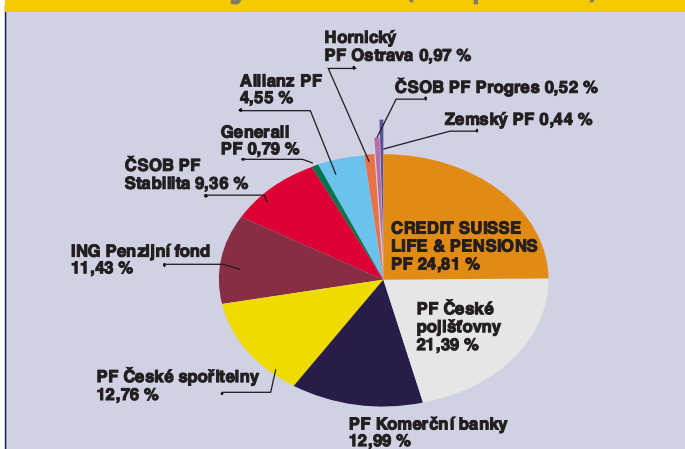
Pension Funds According to Number of Active Participants in 2004

ZDROJ: VÝROČNÍ ZPRÁVY, APF ČR, ARCHIV BANKOVNICTVÍ/SOURCE: ANNUAL REPORTS, APF ČR, ARCHIVE OF BANKOVNICTVÍ/MONTHLY

Penzijní fondy podle tržního podílu (prostředky účastníků) v roce 2004

Pension Funds According to Market Share (Participants' Funds) in 2004

ZDROJ: VÝROČNÍ ZPRÁVY, APF ČR, ARCHIV BANKOVNICTVÍ/SOURCE: ANNUAL REPORTS, APF ČR, ARCHIVE OF BANKOVNICTVÍ/MONTHLY

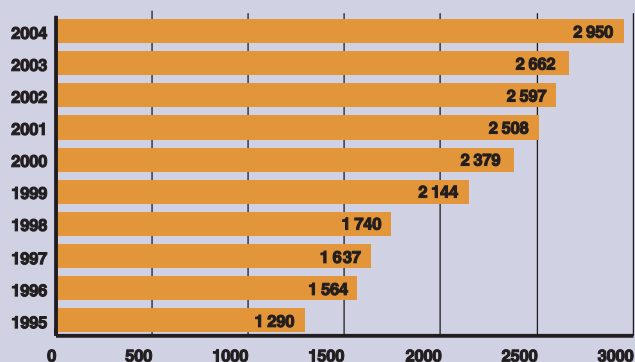
Aktiva penzijních fondů k 31. 12. 2004 (v tis. Kč) - vybrané ekonomické ukazatele APF ČR
Assets of Pension Funds as of 31 December 2004 (non-audited data in CZK 000's) - Selected Economic Indicators APF CR

Penzijní fond	Aktiva celkem	Finanční majetek (peníze, bankovní účty)	Dluhové cenné papíry celkem	Dluhové cenné papíry vládních institucí	Aktie a podílové listy a ostatní podíly	Pohledávky za nebankovními subjekty	Dlouhodobý HIM + NIM	Ostatní aktiva	Náklady příštích období	Příjmy příštích období
Pension fund	Assets in total	Financial assets (money, bank accounts)	Bonds in total	Government bonds	Stocks, mutual funds and other shares	Receivables and non-banking institutions	Longterm tangible and non-tangible assets	Other assets	Next period costs	Next period revenues
CREDIT SUISSE LIFE & PENSIONS PF	24 864 795	1 894 713	20 467 182	13 558 793	1 634 187	102	133 325	226 693	508 599	0
PF České pojišťovny	21 742 736	1 397 842	18 537 040	8 471 813	1 053 108	0	59 698	265 915	429 143	0
PF Komerční banky	13 409 558	175 523	11 800 575	7 706 544	642 887	0	407 414	202 153	17 2866	8140
PF České spořitelny	12 935 281	4 899 114	7 134 092	5 751 332	568 860	0	106 403	201 135	21 262	4415
ING Penzijní fond	11 918 783	428 968	10 269 307	7 277 907	670 880	0	0	212 797	336 033	796
ČSOB PF Stabilita	9 556 663	299 849	7 789 210	6 427 053	1 040 886	566	19 722	209 037	197 393	0
Allianz PF	4 671 814	52 299	4 521 729	3 968 224	0	0	4567	59 953	33 266	0
Hornický PF Ostrava	1 040 267	269 209	743 922	520 752	6814	0	12 128	6453	1735	6
Generali PF	872 200	108 842	655 767	431 025	85 039	0	11 265	7156	4131	0
ČSOB PF Progres	575 937	31 898	441 599	368 243	65 785	4650	4788	11 151	16 062	4
Zemský PF	516 151	29 441	436 194	116 524	48 099	0	560	1814	28	15
CELKEM/IN TOTAL	102 104 185	9 587 698	82 796 617	54 598 210	5 816 540	5 318	759 865	1 404 257	1 720 512	13 376

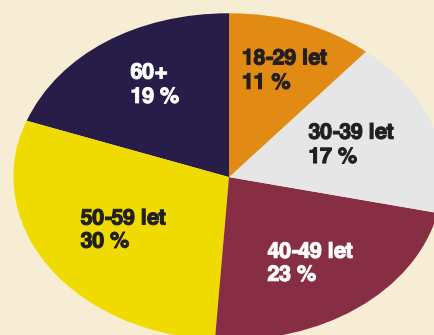
ZDROJ: VÝROČNÍ ZPRÁVY, APF ČR, ARCHIV BANKOVNICTVÍ/SOURCE: ANNUAL REPORTS, APF CR, ARCHIVE OF BANKOVNICTVÍ/MONTHLY

Poznámky/Notes:

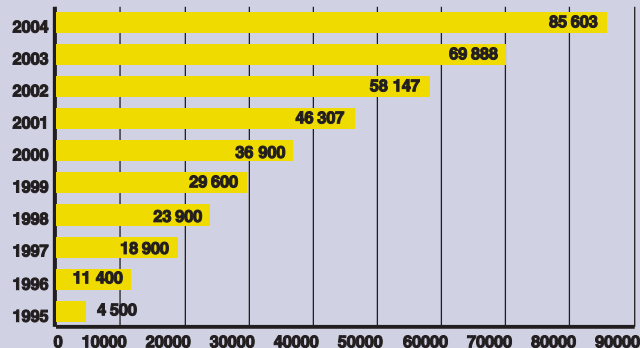
Penzijní fond České pojišťovny vznikl fúzí penzijních fondů PF ČP a Nový ČP PE/Pension fund PFČP came into being after the merger of PFČP and Nový ČP PE.

Vývoj počtu účastníků (v tis.)
Development of the number of participants (in thousands)

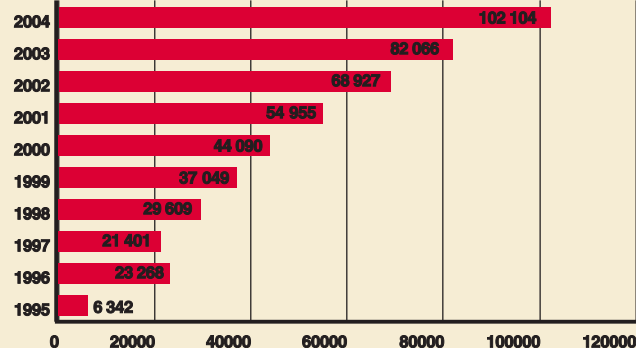
ZDROJ: ASOCIACE PENZIJNÍCH FONDŮ ČR/SOURCE: THE ASSOCIATION OF PENSION FUNDS OF THE CZECH REPUBLIC

Průměrná věková struktura účastníků
Average age structure of participants

ZDROJ: ASOCIACE PENZIJNÍCH FONDŮ ČR/SOURCE: THE ASSOCIATION OF PENSION FUNDS OF THE CZECH REPUBLIC

Vývoj příspěvků účastníků a státních příspěvků (v mil. Kč)
Development of participants' contributions and state subsidies (in CZK)

ZDROJ: ASOCIACE PENZIJNÍCH FONDŮ ČR/SOURCE: THE ASSOCIATION OF PENSION FUNDS OF THE CZECH REPUBLIC

Vývoj celkových aktiv (v mil. Kč)
Development of total assets (in CZK m)

ZDROJ: ASOCIACE PENZIJNÍCH FONDŮ ČR/SOURCE: THE ASSOCIATION OF PENSION FUNDS OF THE CZECH REPUBLIC

Pasiva penzijních fondů k 31. 12. 2004 (v tis. Kč) - vybrané ekonomické ukazatele APF ČR

Liabilities of Pension Funds as of 31 December 2004 (non-audited data in CZK 000's) - Selected Economic Indicators APF CR

Penzijní fond	Pasiva celkem	Prostředky účastníků	Rezervy	Vlastní kapitál celkem	Základní kapitál	Zisk nebo ztráta za účetní období	Oceňovací rozdíly	Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku	Ostatní pasiva
Pension fund	Liabilities in total	Participants' funds	Reserves	Total capital	Share capital	Profit or loss for the account period	Valuation differences	Reserve funds and other earnings-derived funds	Other liabilities
CREDIT SUISSE LIFE & PENSIONS PF	24 861 795	23 372 163	10 601	1 404 958	142 246	767 319	64 312	185 709	77 073
PF České pojišťovny	21 742 736	20 157 816	14 803	1 513 560	213 700	707 025	144 552	122 419	56 557
PF Komerční banky	13 409 558	12 242 098	1 790	1 099 795	200 000	439 735	254 864	204 196	65 875
PF České spořitelny	12 935 281	12 022 233	3 800	828 120	100 000	407 633	202 947	93 193	81 128
ING Penzijní fond	11 918 783	10 768 637	791	1 101 934	50 000	270 166	637 818	91 237	47 420
ČSOB PF Stabilita	9 556 663	8 820 461	1 646	687 919	97 167	403 235	64 571	122 946	46 637
Allianz PF	4 671 814	4 286 690	2 562	360 609	60 000	122 090	82 066	31 942	21 953
Hornický PF Ostrava	1 040 267	909 807	21	120 774	50 000	23 686	21 261	5820	9665
Generali PF	872 200	740 130	0	123 548	50 000	24 297	38 262	9121	8522
ČSOB PF Progres	575 937	485 815	0	83 961	50 000	24 273	7650	1 459	6161
Zemský PF	516 151	415 036	0	95 568	50 325	17 382	15 948	2 488	5547
CELKEM/IN TOTAL	102 101 185	94 220 886	36 014	7 420 746	1 063 438	3 206 841	1 534 251	870 480	426 538

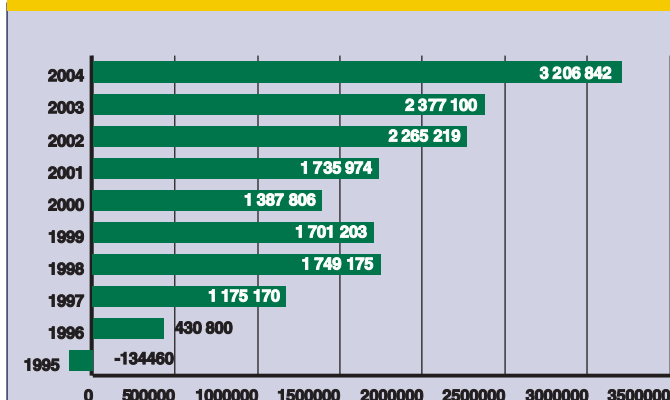
ZDROJ: VÝROČNÍ ZPRÁVY APF ČR, ARCHIV BANKOVNICTVÍ/SOURCE: ANNUAL REPORTS, APF CR, ARCHIVE OF BANKOVNICTVÍ MONTHLY

Poznámky/Notes:

Penzijní fond České pojišťovny vznikl fúzí penzijních fondů PF ČP a Nový ČP PE/Pension fund PFČP came into being after the merger of PFČP and Nový ČP PE.

Vývoj hospodářského výsledku (v tis. Kč)

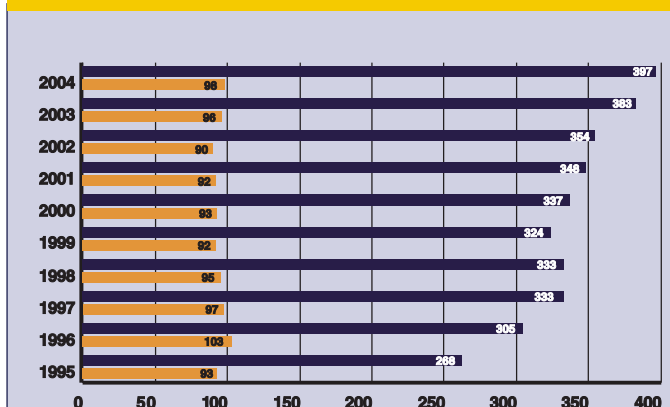
Development of the operating result (in CZK '000)

ZDROJ: ASOCIACE PENZIJNÍCH FONDŮ ČR/SOURCE: THE ASSOCIATION OF PENSION FUNDS OF THE CZECH REPUBLIC

Vývoj průměrného příspěvku účastníka a státního příspěvku

Development of the average participant's contribution and state subsidy

ZDROJ: ASOCIACE PENZIJNÍCH FONDŮ ČR/SOURCE: THE ASSOCIATION OF PENSION FUNDS OF THE CZECH REPUBLIC

Penzijní fondy působících v České republice/
Pension Funds Operating in the Czech Republic

Allianz penzijní fond, a. s.

Římská 103/12, 120 00 Praha 2

Tel.: 224 405 853

Fax: 222 514 837

E-mail: penz-fond@allianz.cz

www.allianz.cz/penzjinfond

CREDIT SUISSE LIFE & PENSIONS
Penzijní fond, a. s.

Starobrněnská 8, 602 00 Brno

Tel.: 531 021 111

Fax: 531 021 2387

E-mail: info@cslife.cz

www.cslife.cz

ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s.

Perlová 371/5, 110 00 Praha 1

Tel.: 222 045 412, fax: 222 045 755

csobstabilita@csob.cz,

www.csobpf.cz

ČSOB Penzijní fond Progres, a. s.

Perlová 371/5, 110 00 Praha 1

Tel.: 222 045 412, fax: 222 045 755

csobprogres@csob.cz

www.csobpf.cz

Generali penzijní fond, a. s.

Bělehradská 132, 120 00 Praha 2

Tel.: 221 091 000

Fax: 221 091 300

E-mail: penzjini.fond@generali.cz

www.generali.cz

Hornický PF Ostrava, a. s.

Sokolská třída 26a, 701 00 Ostrava 1

Tel.: 596 262 582

Fax: 596 262 515,

e-mail: hpfo@okd.cz

ING Penzijní fond, a. s.

Nádražní 25, 150 00 Praha 5

Tel.: 257 473 111, fax: 257 473 555

E-mail: klient@ingpf.cz

www.ing.cz

Penzijní fond České pojišťovny, a. s.

Truhlářská 1106/9, 110 00 Praha 1

Tel.: 221 109 111, fax: 222 314 191

E-mail: pfcp@pfcp.cz

www.pfcp.cz

Penzijní fond České spořitelny, a. s.

Poláčkova 1976, 140 21 Praha 4

Tel.: 261 075 100

Fax: 261 075 189

E-mail: pfcs@pfcs.cz

www.pfcs.cz

PF Komerční banky, a. s.

Lucemburská 7/1 170, 130 00 Praha 3

Tel.: 272 173 173

Fax: 272 173 171

E-mail: pf-kb@pf-kb.cz, www.pfkb.cz

Zemský PF, a. s.

ul. 28. října 45, 702 00 Ostrava 1

Tel.: 596 202 521, fax: 596 202 523

E-mail: zpf@zpf.cz

www.zpf.cz

DALŠÍ SUBJEKTY TRHU PENZIJNÍHO
PŘIPOJENÍ/FURTHER SUBJECTS
OF THE PENSION FUNDS MARKET

Asociace penzijních fondů ČR

Rumunská 1, 120 00 Praha 2

Tel.: 224 266 561, fax: 296 181 414

E-mail: apfcr@apfcr.cz, www.apfcr.cz